

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ПЕЧЕРОВА НІНА ГРИГОРІВНА

*Київський університет інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного права, права інтелектуальної
власності та цивільно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук*

ПРАВО ВЛАСНОСТІ, РЕЖИМИ ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТУ, ЩО ВНЕСЕНИЙ ДО СПИСКУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

Питання розуміння права власності, а також режимів використання об'єкту, що внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО носить комплексний характер. Саме тому підходити до зазначеного розгляду варто, розглянувши перш за все такі питання як видатна універсальна цінність, цілісність та автентичність об'єкту, що внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Відповідно до п. 49 Керівних Настанов до імплементації Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» 1972 року (далі – Керівні Настанови) надається визначення видатної універсальної цінності [1]. Таким чином, видатну універсальну цінність можна охарактеризувати через сукупність таких ознак як культурна та/або природна значимість, винятковість, що виходить за межі національних кордонів, однакова важливість як для нинішніх, так і для майбутніх поколінь всього людства, а також постійний захист як першочергова задача світової спільноти [2, с. 143].

Саме власне визначення видатної універсальної цінності в Керівних Настановах розглядається через критерії, що зазначені у пп. 49–53. Для того, щоб той чи інший об'єкт вважався таким, що має видатну універсальну цінність він має відповідати одному або кільком з визначених Керівними Настановами критеріям [1].

Зазначимо, що положення п. 78 Керівних Настанов скеровують щодо необхідності відповідності умовам цілісності та/або автентичності, а також перебування під належним захистом та керуванням за для збереження об'єкту [1]. Зауважимо, що вимога щодо відповідності цілісності та/або автентичності, перебування під належним захистом та керуванням не носить факультативний характер, а є обов'язковою і робочою у поєднанні з одним або декількома критеріями із визначення того чи іншого об'єкту видатною універсальною цінністю [2, с. 145].

П. 80 Керівних Настанов спрямовує щодо формування розуміння автентичності того чи іншого об'єкту в контексті джерел інформації про ці цінності, які можуть вважатися вірогідними або вартими довіри [1].

В п. 82 Керівних Настанов наводиться перелік ознак, який є необхідним для визначення автентичності об'єкту [1].

Згідно із положеннями п. 88 Керівних Настанов цілісність – це ступінь єдності і недоторканості природної та/або культурної спадщини та усіх її ознак [1].

Потребує уваги положення п. 89 Керівних Настанов в яких йдеться, що для об'єктів, що номінуються за критеріями з (i) по (vi) фізичний склад об'єкта та/або його суттєві ознаки мають бути в доброму стані, а вплив руйнівних процесів має бути під контролем. Необхідно включити достатню частину елементів, необхідних для передання усієї повноти цілісності, вираженої в об'єкті. Також необхідно зберегти взаємодію та динамічні функції, що представлені в культурних ландшафтах, історичних містах та інших існуючих об'єктах та є важливими для їх відмінного характеру [1].

Таким чином, цілісність та автентичність є нерозривні від видатної універсальної цінності, не можуть розглядатися окремо одне від одного. Запорукою внесення того чи іншого об'єкту до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО є відповідність критеріям щодо видатної універсальної цінності, визначеним у Керівних Настановах, проведення аналізу вірогідних та вартих довіри джерел інформації для визначення сторін автентичності, враховуючи при цьому культурний контекст, а також вираження культурної цінності об'єкту через розмаїття таких ознак як форма і задум, матеріали та речовини, використання та функції, традиції, техніки, розташування та оточення, мова та інші форми нематеріальної спадщини, духовне і фізичне відчуття, а також інші внутрішні і зовнішні чинники (систему керування як було зазначено вище пропонуємо розглядати окремо) [3, с. 155]. При цьому ступінь єдності і недоторканності природної та/або культурної спадщини та усіх її ознак формує цілісність об'єкту, яка у свою чергу передбачає відповідно оцінку ступеня на якому об'єкт: а) включає всі елементи, необхідні для вираження видатної універсальної цінності; б) має розміри, достатні для представлення всіх особливостей та процесів, що визначають значущість об'єкта; с) страждає від негативного впливу розробок та/або занедбаності [1].

Логічним продовженням зазначеного вище положення, переходячи до розгляду питання права власності, а також режимів використання є положення п. 119 Керівних Настанов, а саме щодо того що, об'єкти всесвітньої спадщини можна продовжувати використовувати або пропонувати використовувати у такий спосіб, який є екологічно та культурно сталим і може підвищити якість життя зацікавлених спільнот [1].

Згідно з ч. 1 ст. 37-2 Закону України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 року (далі – Закон) визначається правовий статус об'єкта всесвітньої спадщини. Так, об'єкт всесвітньої спадщини має правовий статус пам'ятки національного значення з урахуванням особливостей, встановлених Конвенцією, цим Законом і планом управління об'єктом всесвітньої спадщини. Режими використання об'єкта всесвітньої спадщини визначаються науково-проектною (науково-дослідною) документацією з визначення режимів використання об'єкта всесвітньої спадщини, що складається за результатами проведених досліджень та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини [4].

Зауважимо, що під Конвенцією мається на увазі Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини 1972 року.

Згідно зі ч. 1, ч. 2 ст. 18 Закону права власності на об'єкти культурної спадщини, що є пам'ятками (за винятком пам'яток, відчуження або передача яких обмежується законодавчими актами України) можуть бути відчужені, а також передані власником або уповноваженим ним органом у володіння, користування чи управління іншій юридичній або фізичній особі за наявності погодження відповідного органу охорони культурної спадщини.

Перелік пам'яток, які не підлягають приватизації, затверджується Верховною Радою України.

Пам'ятка національного значення, що перебуває у державній чи комунальній власності і потребує спеціального режиму охорони, може надаватися у користування за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини [4].

В цьому контексті, говорячи про пам'ятки національного значення, а саме об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, оскільки законодавець відносить зазначені об'єкти до категорії пам'яток національного значення, виникає потреба визначення критеріїв відповідності суб'єктів, яким такі пам'ятки можуть бути надані в користування, а також розкриття поняття спеціального режиму охорони.

Зауважимо, що відповідно до статті 19 Закону кожна пам'ятка має майнову цінність, що обчислюється у грошовій одиниці України. Пам'ятки підлягають грошовій оцінці за нормативами і методиками, що затверджуються Кабінетом Міністрів України [4].

Важливе значення має ч. 2 ст. 20 Закону згідно якого центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони культурної спадщини має право привілеєвої купівлі пам'ятки національного значення [4].

Статтею 24 Закону визначається порядок утримання та використання пам'яток. Так, згідно із ч. 1 ст. 24 власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати пам'ятку в належному стані, своєчасно провадити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення відповідно до цього Закону та охоронного договору. Відповідно до ч.2 цієї ж статті використання пам'ятки має здійснюватися відповідно до визначених або встановлених режимів використання, у спосіб, що потребує якнайменших змін і доповнень пам'ятки та забезпечує збереження її матеріальної автентичності, просторової композиції, а також елементів обладнання, упорядкування, оздоби тощо. Режими використання пам'ятки визначаються науково-проектною (науково-дослідною) документацією, що складається за результатами проведених досліджень. Рішення про затвердження науково-проектної (науково-дослідної) документації з визначення режимів використання пам'ятки приймається: центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, – щодо пам'яток національного значення. Порядок визначення режимів використання пам'яток та затвердження

науково-проектної (науково-дослідної) документації встановлюється Кабінетом Міністрів України. Згідно із ч. 3 до визначення у встановленому порядку режиму використання пам'ятки відповідно до частини другої цієї статті режим використання пам'ятки встановлюється відповідно до режимів використання, рекомендованих в обліковій документації або в охоронному договорі. У разі невизначення режиму використання пам'ятки в обліковій документації, охоронному договорі на пам'ятці допускаються лише консервація, реставрація, музеєфікація, ремонт, пристосування. Відомості про режими використання пам'ятки (у тому числі режими, встановлені відповідно до абзаців першого і другого цієї частини) вносяться до Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру як обмеження у використанні земель [4].

Список використаних джерел:

1. Керівні (Оперативні) Настанови до імплементації Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» 1972 р. URL: <https://mkip.gov.ua/files/pdf/856987.pdf>
2. Печерова Н. Видатна універсальна цінність як критерій внесення об'єкту до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Юридичний вісник. С. 140–148. URL: <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-6-2022.html>
3. Печерова Н. Цілісність та автентичність об'єкту, що вноситься до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. С. 149–157. URL: <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-6-2022.html>
4. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>

Ключові слова: видатна універсальна цінність, цілісність, автентичність, Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, право власності, режими використання.

Key words: outstanding universal value, integrity, authenticity, UNESCO World Heritage List, ownership, modes of use.

ФЕДОРОВА ТЕТЯНА СЕРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук*

ІДЕЯ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОМУ ДИСКУРСІ

Верховенство права – феномен, який посідає вагоме місце у сучасному політико-правовому та філософському дискурсі. Відомі політики, юристи зазначають, що у розділеному світі концепція верховенства права є одним із найбільших об'єднуючих факторів, можливо, найбільшим універсальним принципом [1], ідеалом, до якого варто прагнути [2]. Ідея верховенства, що має давні традиції ще часів

Дронов Владислав Юрійович Екологічна інформація як вид інформації у національному та міжнародному праві: право на доступ	347
Zhebrovska Krystyna, Riaboshapchenko Anastasiia Universal system of international protection of human rights: general principles	349
Канєнберг-Сандул Оксана Константинівна Проблеми та перспективи захисту прав людини в режимі військової окупації	353
Кінаш Наталія Богданівна Адаптація законодавства України до актів Європейського Союзу як напрям європейської безпеки	356
Мануйлова Катерина Вікторівна Особливості захисту прав людини в умовах збройних конфліктів та глобальних викликів сучасності	359
Пасечник Олена Владиславівна Трансформація медичного законодавства України в умовах воєнного стану	361
Печерова Ніна Григорівна Право власності, режими використання об'єкту, що внесений до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	363
Федорова Тетяна Сергіївна Ідея верховенства права у міжнародно-правовому дискурсі	366
Харитонов Роман Феліксівич, Замостенчук Анастасія Олександрівна Проблематика четвертого та п'ятого покоління прав людини	370
Цибульська Ольга Юріївна Окремі питання колізійних норм щодо правових наслідків шлюбу в умовах воєнного положення в Україні	372
Большакова Ольга Віталіївна Обмеження прав людини в умовах воєнного стану: законодавче врегулювання, межі, закордонний досвід	374
Hrebeniuk Dmytro Ai regulation in EU: the European Parliament's stand	377
Біляєвський Дмитро Сергійович Визначення та проблематика терміна «гібридна війна»	380
Бурдюжа Олександр Миколайович Правові основи діяльності ООН щодо гуманітарної допомоги	383
Галат Владислав Ігорович Істотні порушення міжнародного договору купівлі-продажу програмного забезпечення для захисту від кібератак	386